

ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นในจังหวัดภูเก็ต

สมพิศ อันชุ่ม และ พรรณวดี ขำจริง

สาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 83000

sompitsaw@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเพื่อศึกษาภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า สภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นหมู่เกาะ วางตัวในแนวจากทิศเหนือไปทิศใต้พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 70 เป็นภูเขา เป็นพื้นที่ราบอยู่ตอนกลางและตะวันออกของเกาะ พื้นที่ชายฝั่งด้านตะวันออกเป็น ดินเลนและป่าชายเลน ส่วนชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกเป็นภูเขา และหาดทรายที่สวยงาม อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต ลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับกับเนินเขา ด้านทิศเหนือของพื้นที่เป็นที่ราบสูง สลับกับแหล่งน้ำ ซึ่งเหมาะที่จะปรับปรุงเป็นแหล่งน้ำดิบ เพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชน พื้นที่ตอนกลางของอำเภอดงมีพื้นที่เป็นที่ราบสลับกับภูเขาที่ทอดแนวยาวครอบคลุมพื้นที่ของ 3 ตำบล ในเขตการปกครองคือ ตำบลป่าคลอก ตำบลเทพกระษัตรี และตำบลศรีสุนทร คือ แนวเขตเขาพระแทว ส่วนด้านตะวันออกมีลักษณะของพื้นที่เป็นป่าชายเลนและพื้นที่ด้านตะวันตกจะมีลักษณะเป็นหาดทรายที่สวยงามเกือบตลอดแนว เหมาะแก่การท่องเที่ยว ลักษณะภูมิอากาศเป็นลักษณะของอากาศบริเวณชายทะเลในเขตร้อน ซึ่งมี 2 ฤดู คือ ฤดูฝน เริ่มจากเดือนพฤษภาคม - ธันวาคม และฤดูร้อนตั้งแต่เดือนมกราคม - เมษายน อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่ม ทิศตะวันออกติดชายทะเลด้านทิศเหนือมีเนินเขาสองลูกคือ เขาจริงและเขาโต๊ะแซะ มีคลองบางใหญ่จากอำเภอกะทู้ไหลผ่านตัวเมืองออกสู่ทะเลในเขตเทศบาลนครภูเก็ตซึ่งเป็นเมืองเก่า อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม รายล้อมด้วยภูเขาเกือบทั้ง 4 ด้านอุดมไปด้วยแหล่งน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ และมีประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นถิ่นกำเนิดของชาวภูเก็ต มีคลองไหลผ่าน 1 สาย คือ คลองบางใหญ่ ลักษณะภูมิอากาศ มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี คือ ตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤศจิกายน โดยในช่วงเดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน จะมีฝนตกหนัก เนื่องจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า ภาษาของท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต มีลักษณะการใช้คำ ภาษาที่ใช้สื่อสารคล้ายคลึงกัน โดยภาษาใต้เป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของคนใต้ ซึ่งแต่ละจังหวัดก็มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีภาษาเป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ต โดยภาษาถิ่นของภูเก็ตได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนฮกเกี้ยนมาก เพราะคนภูเก็ตส่วนมากจะมาจากจีนฮกเกี้ยน ประเพณี วัฒนธรรม ภาษา ของคนภูเก็ตจึงจะออกไปทางจีนฮกเกี้ยนเป็นส่วนใหญ่ มีชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคใต้เป็นจำนวนมาก ทั้งบริเวณฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก จึงเป็นเหตุให้คำจีนและวัฒนธรรมอื่น ๆ ของจีนเข้ามาปะปนในภาคใต้ ชาวจีนได้อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตประกอบอาชีพค้าขายและทำเหมืองแร่ชาวจีนเหล่านั้น ถือได้ว่า ภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาสำคัญที่ใช้มากกว่าภาษาจีนท้องถิ่นอื่น ชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต ภาษาถิ่นกำเนิดสนทนากันมักใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นสื่อกลาง ยกเว้นคนจีนในกลุ่มภาษาท้องถิ่นกำเนิดเดียวกัน จึงใช้ภาษาท้องถิ่นกำเนิดของตนเอง ในอดีตภาษาไทยถิ่นภูเก็ตที่เป็นคำยืมภาษาจีนมีคำศัพท์และสำเนียงจีนฮกเกี้ยนปนอยู่เกือบทุกประโยค ในภาษาจีนถิ่นเดิมที่ชาวจีนฮกเกี้ยนใช้พูดกันนั้นย่อมชัดเจนนิดแต่ก็อาจเปล่งเสียงเพี้ยนไปบ้างเมื่อประกอบเป็นคำภาษาไทยถิ่นใต้ ลักษณะการใช้คำภาษาถิ่นภูเก็ต ภาษาจีนสำเนียงชาวจีนฮกเกี้ยนเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาถิ่นภูเก็ตมากที่สุด แต่ก็ยังเป็นเพียงอิทธิพลในระดับคำเท่านั้น กล่าวคือ เป็นการยืมคำแต่อย่างเดียว โดยการแทรกคำแทนคำไทยถิ่นใต้ในประโยค ไม่ใช่แทนคำทั้งประโยค หากใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้งประโยคก็ไม่ใช้ภาษาถิ่นไทยใต้จังหวัดภูเก็ต แต่เป็นคำจีนที่ใช้เป็นสื่อสนทนาระหว่างคนจีนด้วยกัน

คำสำคัญ: ภาษาถิ่น ภูมิศาสตร์ ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น

บทนำ

ภาษาถิ่นเป็นภาษาย่อยของภาษามีความแตกต่างตามท้องถิ่น ที่ผู้พูดภาษานั้นอาศัยอยู่ โดยนักภาษาศาสตร์แบ่งกลุ่มภาษาถิ่นออกเป็นลักษณะหลายลักษณะ พิจารณาจากเชื้อชาติของเจ้าของภาษาตามความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติที่มีต่อกัน พิจารณาจากลักษณะโครงสร้างของภาษา พิจารณาจากเขตการปกครองประเทศหรือสภาพภูมิศาสตร์ ภาษาถิ่นถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของท้องถิ่น โดยจะมีความโดดเด่นของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นภาษาของกลุ่มชาติที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น สำหรับภาษาถิ่นของจังหวัดภูเก็ต เป็นภาษาไทยถิ่นใต้ ที่ไม่เหมือนถิ่นอื่นในภาคใต้ โดยจะมีสำเนียงภาษาจีนฮกเกี้ยน และภาษามลายูปนอยู่มาก ภาษาถิ่นภูเก็ตจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในอดีตนั้นชาวพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในภูเก็ตนั่น ส่วนใหญ่ล้วนเป็นชาวจีนอพยพมาจากมณฑลฮกเกี้ยน เมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในภูเก็ตแล้ว ก็ได้นำเอาวัฒนธรรม มากมายเข้ามาใช้ หนึ่งในนั้นก็คือ “ภาษา” ซึ่งในยุคแรกนั้นได้ติดต่อสื่อสารกันด้วยภาษาจีนฮกเกี้ยน ต่อมามีการค้าขายมากขึ้นต้องติดต่อกับต่างชาติมากขึ้น ชาวจีนฮกเกี้ยนบางส่วนก็ไปมาหาสู่กับปิ่น มาเลเซียบ้าง มีการค้าขายแร่ดีบุกมากขึ้น ทำให้ภาษามลายูเริ่มเข้ามาผสมปนเข้าด้วยกันกับภาษาฮกเกี้ยน ทำให้เกิดเป็นภาษาที่ผสมสำเนียงเข้าด้วยกัน เป็นภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในภูเก็ตและพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ปัจจุบันชาวภูเก็ตส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนกลุ่มหลากหลายกลุ่มรวมไปถึงชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม มีกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล กลุ่มอุรักลาไวย์และพวกมอแกน และยังมีชนกลุ่มต่างชาติอย่างชาวยุโรปที่เข้ามาลงทุนในภูเก็ต แรงงานต่างด้าวชาวพม่า ลาว และเขมรราวหมื่นคนในจังหวัดภูเก็ต จะเห็นได้ว่ามีผู้คนจำนวนมากเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต ต่างกลุ่มชน ต่างเผ่าพันธุ์ ต่างศาสนา ต่างเชื้อชาติ ซึ่งในแต่ละกลุ่มคนก็มีวัตถุประสงค์ของการเข้ามาอยู่อาศัยในจังหวัดภูเก็ตที่แตกต่างกันไป ซึ่งในแต่ละกลุ่มก็จะมีภาษาที่ใช้สื่อสารแตกต่างกัน จึงทำให้มีภาษาหลากหลายเกิดขึ้นมากมายในจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับภาษาพูดของคนในแต่ละท้องถิ่นที่มีสภาพภูมิศาสตร์มาเกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาจำนวนผู้พูดและภูมิสำเนาของผู้พูดภาษานั้น ๆ เพื่อให้ทราบถึงภาษาที่ใช้สื่อสารและสภาพภูมิศาสตร์แต่ละท้องถิ่นของคนในจังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารัชนีเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นในจังหวัดภูเก็ต : กรณีศึกษาท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นในจังหวัดภูเก็ต ศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นและภาษาท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ บทความ เอกสาร รายงานการวิจัยและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป ได้แก่สภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต ภาษาของท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต และข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมไว้เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา พื้นที่ที่ศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ การประมวลผลการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจาก หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ บทความ เอกสาร รายงานการวิจัยและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เพื่อนำมาจัดหมวดหมู่ข้อมูลวิเคราะห์หาประเด็นข้อมูลที่มีความสนใจ และมีความเกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นในจังหวัดภูเก็ต

ผลและอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่ว่าเพื่อศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต

ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดภูเก็ตมีสภาพภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นหมู่เกาะ วางตัวในแนวจากทิศเหนือไปทิศใต้พื้นที่โดยรอบประกอบด้วย ภูเขา ทะเล และหาดทราย ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 70 เป็นภูเขา สภาพภูมิศาสตร์ของอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับกับเนินเขา ด้านทิศเหนือของพื้นที่เป็นที่ราบสูง สลับกับแหล่งน้ำ สภาพภูมิศาสตร์อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่ม ทิศตะวันออกติดชายทะเล ด้านทิศเหนือมีเนินเขาสองลูกคือ เขารังและเขาโต๊ะแซ สภาพภูมิศาสตร์อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มรายล้อมด้วยภูเขาเกือบทั้ง 4 ด้าน อุดมไปด้วยแหล่งน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ

ทั้งนี้เป็นเพราะ ภูเก็ต มีรูปร่างเป็นเกาะเรียวยาวจากเหนือไปใต้ มีเกาะบริวารน้อยใหญ่ล้อมรอบพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 70 เป็นที่ราบสูงหรือภูเขา มีเทือกเขาทอดยาวในแนวเหนือใต้ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 529 เมตร เป็นแนวกำบังลมและฝน

ทำให้ภูเก็ตปลอดภัยจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และพื้นที่ประมาณร้อยละ 30 เป็นที่ราบแถบเชิงเขาและชายฝั่งทะเลอยู่บริเวณตอนกลางและตะวันออกของเกาะ โดยพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกมีสภาพเป็นหาดโคลนและป่าชายเลน ส่วนชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกเป็นภูเขาและหาดทรายที่สวยงาม และบริเวณที่เป็นที่ราบตัดจากภูเขาลงมามีสภาพพื้นที่เป็นที่ดอนลักษณะลูกคลื่นลอนลาด

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูนุท ทองพรหม (2550) ภาษาถิ่นของประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้ การศึกษาภาษาถิ่นช่วยให้สามารถเข้าใจความแตกต่างของสภาพภูมิศาสตร์ทั้งทางด้านกายภาพและด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของแต่ละภูมิภาค งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาปัจจัยด้านกายภาพที่มีอิทธิพลต่อการเกิดแนวแบ่งเขตภาษาในพื้นที่แนวรอยต่อระหว่างภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งครอบคลุม 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเลย จังหวัดพิจิตร และจังหวัดเพชรบูรณ์การวิเคราะห์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ร่วมกับวิธีการทาง สถิติ ปัจจัยทางด้านกายภาพที่นำมาใช้ ได้แก่ เส้นชั้นความสูงและเส้นทางคมนาคม ผลการวิเคราะห์พบว่า เส้นชั้นความสูง ได้แก่ ถนนและแม่น้ำมีอิทธิพลหลักต่อการแบ่งเขตภาษา ในขณะที่ลักษณะภูมิประเทศ กลับไม่มีอิทธิพลในพื้นที่ศึกษาแต่อย่างใด ซึ่งแตกต่างจากความเชื่อและความเข้าใจที่มีมา อย่างไรก็ตาม งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเบื้องต้น ใช้เฉพาะปัจจัยด้านกายภาพอย่างเดียวในการวิเคราะห์นอกจากนี้ ใช้แนวแบ่งเขตภาษาตามแนวแบ่งเขตตำบล หากใช้ข้อมูลปัจจัยด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย หรือใช้ข้อมูลเส้นชั้นความสูงที่มี ความละเอียดขึ้น จะช่วยให้การวิเคราะห์ชัดเจน มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของนิรัตน์ มุมทอง (2550) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมินามที่มาจากภาษาเขมรถิ่นไทยกับลักษณะทาง ภูมิศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมภูมินามที่มาจากภาษาเขมรถิ่นไทย เพื่อศึกษาความหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างภูมินามที่มาจากภาษาถิ่นไทยกับลักษณะทางภูมิศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ และศึกษาการกระจายของภูมินามที่มาจากภาษาเขมรถิ่นไทยในจังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า จากจำนวนภูมินามที่มาจากภาษาเขมรถิ่นไทยจำนวน 691 ชื่อ เมื่อนำมาจำแนกประเภทตามความหมายแล้วปรากฏว่า พบภูมินามที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล จำนวน 115 ชื่อ พืชพรรณจำนวน 172 ชื่อ ตำแหน่ง ที่ตั้ง และทิศทางจำนวน 13 ชื่อ สัตว์ จำนวน 39 การตั้งถิ่นฐานจำนวน 12 ชื่อ ลักษณะภูมิประเทศจำนวน 222 ชื่อ ภูมินามที่ไม่ ทราบความหมายจำนวน 41 ชื่อ และภูมินามที่มีความหมายอื่น ๆ จำนวน 77 ชื่อ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมินามที่มาจากภาษาเขมรถิ่นไทยกับลักษณะทางภูมิศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ จากจำนวนภูมินามที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ นำมาวิเคราะห์จำนวนทั้งหมด 576 ชื่อ โดยภูมินามที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคลไม่นำมา วิเคราะห์พบภูมินามที่มีความหมายสอดคล้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ในอดีต จำนวน 456 ชื่อ พบภูมินามที่ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความหมายสอดคล้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ทั้งในอดีตและปัจจุบันจำนวน 120 ชื่อ ส่วนภูมินามที่มาจากภาษาเขมรถิ่นไทยที่มีความหมายสอดคล้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ในปัจจุบันพบจำนวน 152 ชื่อ และภูมินามที่มีความหมายไม่สอดคล้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ในปัจจุบันพบ จำนวน 304 ชื่อ และผลจากการศึกษาการกระจายของภูมินามที่มาจากภาษาเขมรถิ่นไทยในจังหวัดสุรินทร์ ในแต่ละอำเภอจากจำนวนภูมินามที่มาจากภาษาเขมรถิ่นไทยในจังหวัดสุรินทร์ 691 ชื่อ มีความแตกต่างกันกับอำเภอเมืองสุรินทร์

สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวิไล ธีระโรจนารัตน์ (2552) งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายในการกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาระหว่าง ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอื่นของประเทศไทย โดยใช้คำศัพท์เป็นเกณฑ์ นับเป็นงานวิจัยแรกในประเทศไทยที่นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ในเชิงเทคนิควิธีการในการบูรณาการเทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และแนวทางภาษาศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์การซ้อนทับของเขตภาษา ข้อมูลคำศัพท์ที่ใช้งานในงานวิจัยได้มาจาก “โครงการพัฒนาฐานข้อมูลคำศัพท์ภาษาไทยถิ่น” ซึ่งได้จัดทำก่อนหน้านี ข้อมูลคำศัพท์ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2545-2546 ประกอบด้วยหน่วยย่อยจำนวน 170 หน่วยย่อย จากข้อมูลในระดับตำบลทั่วประเทศ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการจัดกลุ่มคำศัพท์เพื่อหาเส้นแบ่งเขตศัพท์โดยใช้วิธีการทางภาษาศาสตร์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน และวิเคราะห์การซ้อนทับแผนที่เส้นแบ่งเขตคำศัพท์ทั้ง 170 แผ่น ในเชิงพื้นที่โดยนำเอาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาประยุกต์ใช้ ผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัย ได้แก่ (1) แผนที่เส้นแบ่งเขตคำศัพท์ 170 แผ่น (2) แผนที่ซ้อนทับคำศัพท์ซึ่งเกิดจากการซ้อนทับเส้นแบ่งเขตคำศัพท์จำนวน 170 หน่วยย่อย และ (3) แผนที่แนวแบ่งเขตภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอื่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า (1) แม้ว่าการกระจายของคำศัพท์ในแต่ละหน่วยย่อยมีลักษณะเฉพาะตัว แต่ก็สามารถนำหลักการและเทคนิค

ทางภาษาศาสตร์มาใช้เพื่อกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาได้อย่างมีหลักเกณฑ์ (2) แนวแบ่งเขตภาษาที่สร้างขึ้น ลากตามเส้นแบ่งเขตของอำเภอได้อย่างต่อเนื่อง โดยลากแบ่งระหว่างบริเวณที่มีการใช้ภาษาไทยถิ่นกลางตั้งแต่ 50% ขึ้นไปและบริเวณที่มีการใช้ภาษาไทยถิ่นกลางน้อยกว่า 50% และ (3) เมื่อเปรียบเทียบเขตภาษาไทยถิ่นกลางตามภูมิภาคภาษาถิ่นกับภูมิภาคทางภาษาศาสตร์ พบว่าไม่ได้ครอบคลุมพื้นที่เดียวกันเสียทีเดียว แต่มีพื้นที่ส่วนที่ครอบคลุมใกล้เคียงกันมากพอควร

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ว่าเพื่อสำรวจภาษาท้องถิ่นของท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต

ผลการวิจัยพบว่า ภาษาท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยภาษาถิ่นของภูเก็ตได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนฮกเกี้ยนมาก เพราะคนภูเก็ตส่วนมากจะมาจากจีนฮกเกี้ยน ประเพณี วัฒนธรรม ภาษา ของคนภูเก็ตจึงจะออกไปทางจีนฮกเกี้ยนเป็นส่วนใหญ่

ทั้งนี้เพราะ ภาษาท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต มีลักษณะการใช้คำ ภาษาที่ใช้สื่อสารคล้ายคลึงกัน โดยภาษาได้เป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของคนใต้ ซึ่งแต่ละจังหวัดก็มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีภาษาเป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ต โดยภาษาถิ่นของภูเก็ตได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนฮกเกี้ยนมาก เพราะคนภูเก็ตส่วนมากจะมาจากจีนฮกเกี้ยน ประเพณี วัฒนธรรม ภาษา ของคนภูเก็ตจึงจะออกไปทางจีนฮกเกี้ยนเป็นส่วนใหญ่ ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีหลายหลากมากคำ บ้างเกิดจากวัฒนธรรมภาษาอื่นอันเป็นมรดกภาษาของกลุ่มชนนั้น ๆ แต่ละกลุ่มนิยมใช้คำยืมจากภาษาอื่น ซึ่งอาจเป็นคำยืมโดยตรงจากภาษานั้นหรือคำยืมมาจากภาษาอื่นอีกทอดหนึ่ง นับตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีจนถึงต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคใต้เป็นจำนวนมาก ทั้งบริเวณฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก จึงเป็นเหตุให้คำจีนและวัฒนธรรมอื่น ๆ ของจีนเข้ามาปะปนในภาคใต้ ชาวจีนได้อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตประกอบอาชีพค้าขายและทำเหมืองแร่ชาวจีนเหล่านั้น ถือได้ว่า ภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาสำคัญที่ใช้มากกว่าภาษาจีนท้องถิ่นอื่น ชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต ภาษาถิ่นกำเนิดสนทนากันมักใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นสื่อกลาง ยกเว้นคนจีนในกลุ่มภาษาท้องถิ่นกำเนิดเดียวกัน จึงใช้ภาษาท้องถิ่นกำเนิดของตนเอง ในอดีตคำภาษาไทยถิ่นภูเก็ตที่เป็นคำยืมภาษาจีนมีคำศัพท์และสำเนียงจีนฮกเกี้ยนปนอยู่เกือบทุกประโยค ในภาษาจีนถิ่นเดิมที่ชาวจีนฮกเกี้ยนใช้พูดกันนั้น ย่อมชัดเจนดีแต่ก็อาจเปลี่ยนแปลงเสียงเพี้ยนไปบ้างเมื่อประกอบเป็นคำภาษาไทยถิ่นได้ ลักษณะการใช้คำภาษาถิ่นภูเก็ต ภาษาจีนสำเนียงชาวจีนฮกเกี้ยนเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาถิ่นภูเก็ตมากที่สุด แต่ก็เพียงอิทธิพลในระดับคำเท่านั้น กล่าวคือ เป็นการยืมคำแต่อย่างเดียว โดยการแทรกคำแทนคำไทยถิ่นใต้ในประโยค ไม่ใช่แทนคำทั้งประโยค หากใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้งประโยคก็ไม่ใช้ภาษาถิ่นไทยใต้จังหวัดภูเก็ต แต่เป็นคำจีนที่ใช้เป็นสื่อสนทนาระหว่างคนจีนด้วยกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรา บุญเกื้อ (2553) การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษารวมรวมสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสานที่ใช้ในปัจจุบัน ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสานของคนสองช่วงอายุและวิเคราะห์การสูญหายของสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสาน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก 9 ตำบล ในอำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิโดยการสัมภาษณ์รายการสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสานจำนวน 35 สำนวนสัมภาษณ์ผู้ บอกรายการ โดยแบ่งผู้บอกรายการออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บอกรายการช่วงอายุที่ 1 คือ ผู้ที่มีอายุ 55 ปี ขึ้นไป ช่วงอายุที่ 2 คือผู้ที่มีอายุ 15-20 ปี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บอกรายการทั้งสองช่วงอายุมีความแตกต่างกันในการทราบความหมาย ของสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสานทั้ง 35 สำนวน ผู้บอกรายการช่วงอายุที่ 1 ทราบความหมายของ สำนวนภาษาไทยถิ่นอีสานที่ความหมายเดิมมากกว่าผู้บอกรายการช่วงอายุที่ 2 พบการสูญหายของ สำนวนในผู้บอกรายการช่วงอายุที่ 2 มากกว่าผู้บอกรายการช่วงอายุที่ 1 รวมทั้งพบการเปลี่ยนแปลง ความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสาน 5 ประเภท ได้แก่ สำนวนที่มีความหมายกว้างขึ้น สำนวนที่มีความหมายแคบลง สำนวนที่มีความหมายดีขึ้น สำนวนที่มีความหมายเลวลงและสำนวน ที่มีความหมายขยับเคลื่อนย้าย

สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรลลิตา มหาพูนทอง (2561) วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปรากฏการณ์การสัมผัสภาษาถิ่น ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวแปรทางภาษาประกอบด้วยศัพท์จำนวน 36 หน่วยอรรถและตัวแปรเสียง 2 ตัวแปร ได้แก่ พยัญชนะท้าย ในพยางค์ตาย ผู้บอกรายการเป็นคนในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 120 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้บอกรายการ ได้แก่ ภูเก็ต ภาคใต้และเป็นคนพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาคใต้และเป็นคนพูด ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก และภาคกลาง นอกจากนี้ แบ่งตามรุ่นอายุ 3 รุ่น ได้แก่ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป รุ่นที่ 2 อายุ 35-45 ปี และรุ่นที่ 3 อายุ 10-20 ปี โดยเก็บข้อมูลรุ่นอายุละ 10 คน การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บอกรายการ (4 ถิ่น x 3 รุ่นอายุ x รุ่นละ 10 คน) โดยใช้การสนทนาแบบไม่เป็น

ทางการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มรุ่มบทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปรากฏการณ์การสัมผัสภาษาถิ่น ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวแปรทางภาษาประกอบด้วยศัพท์จำนวน 36 หน่วยอรรถและตัวแปรเสียง 2 ตัวแปร ได้แก่ พยัญชนะท้าย ในพยางค์ตาย ผู้บอกภาษาเป็นคนในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 120 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้บอกภาษา ได้แก่ ภูเก็ต ภาคใต้และเป็นคนพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาคใต้และเป็นคนพูด ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก และภาคกลาง นอกจากนี้ แบ่งตาม รุ่นอายุ 3 รุ่น ได้แก่ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป รุ่นที่ 2 อายุ 35-45 ปี และรุ่นที่ 3 อายุ 10-20 ปี โดยเก็บข้อมูล รุ่นอายุละ 10 คน การเก็บ ข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา (4 ถิ่น x 3 รุ่นอายุ x รุ่นละ 10 คน) โดยใช้การสนทนาแบบไม่เป็นทางการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มรุ่นอายุมาก (60 ปีขึ้นไป) ส่วนใหญ่ใช้รูปแปรทางภาษาตามภาษาถิ่นของบรรพบุรุษ กลุ่มรุ่นอายุกลาง (35-45 ปี) ใช้รูปแปรทาง ภาษาที่หลากหลาย ในขณะที่กลุ่มรุ่นอายุน้อย (10-20 ปี) ใช้รูปแปรทางภาษาที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด ดังนั้นสรุปได้ว่า ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในปัจจุบันมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ลู่เข้าหาภาษาไทย มาตรฐาน

สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชฎาภรณ์ ผลยะฤทธิ์ (2559) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรเสียงวรรณยุกต์และสัท ลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทย ถิ่นใต้จังหวัดสงขลาตามถิ่นที่อยู่ของผู้พูดโดยวิเคราะห์ระบบรูปแปรและสัทลักษณะของเสียง วรรณยุกต์ซึ่งเก็บข้อมูล จากผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดใน 8 กลุ่มพื้นที่ของจังหวัดสงขลา ผลจากการวิเคราะห์ระบบเสียงวรรณยุกต์ ด้วย การใช้กล่องกรองทดสอบวรรณยุกต์ของเกิดนี้พบว่า ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสงขลาทุกกลุ่มพื้นที่ในจังหวัด สงขลาใช้ระบบ วรรณยุกต์เดียวกัน ส่วนรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์นั้น มีสัทลักษณะแตกต่างกันเมื่อพิจารณา จากค่าทางกลศาสตร์ที่ได้จากการ แสดงแผ่นภาพคลื่นเสียงในโปรแกรม Praat โดยความแตกต่างของรูปแปรสัทลักษณะของวรรณยุกต์ดังกล่าวทำให้สามารถแบ่ง ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสงขลาออกเป็นภาษาถิ่นย่อยได้ 6 ถิ่นย่อย คำสำคัญ: การแปรเสียงวรรณยุกต์ ภาษาถิ่นย่อย ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสงขลา

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัลยา ปริญญากุล และสุกัญญา แยมรัตน์ (2547) รายงานวิจัยเล่มนี้ศึกษาเรื่องภาษาถิ่นในตำบล หนองซิม อำเภอลำเลียง จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความหมายคำพื้นฐานของภาษาถิ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันของ ตำบลหนองซิม จังหวัดจันทบุรีและศึกษาคำศัพท์ที่สะท้อน วิถีชีวิตของชุมชนในตำบลหนองซิม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ บอกภาษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ จากเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ภาษาถิ่นหนองซิม เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ ภาษาไทยมาตรฐานมีลักษณะ 3 ประการ 1. ลักษณะคำที่แตกต่างกันทุกประการเป็นคำศัพท์เฉพาะของชุมชน 2. ลักษณะของคำที่ คล้ายกันบางประการเป็นลักษณะคำที่คล้ายกันแต่พบว่าการตัดพยางค์ในคำให้สั้นลง 3. ลักษณะคำที่คล้ายกันทุกประการเนื่องจาก ปัจจุบันใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ในการสื่อสารมากกว่าภาษาถิ่น คำศัพท์ภาษาถิ่นหนองซิม แสดงให้เห็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมใน 5 ลักษณะ 1. วัฒนธรรมทาง วัตถุซึ่งสะท้อนเรื่องอาหารที่อยู่อาศัย 2. วัฒนธรรมทางสหรธรรม ซึ่งสะท้อนเรื่องวิถีชีวิต 3. วัฒนธรรมทาง จิตใจ สะท้อนเรื่อง พิธีกรรมทางศาสนา 4. วัฒนธรรมทางสุนทรียภาพ ซึ่งสะท้อนเรื่องศิลปะและการละเล่นพื้นบ้าน 5. วัฒนธรรมทาง ภาษาซึ่ง สะท้อนสำเนียงภาษาพูด จากการศึกษาคำศัพท์ภาษาถิ่นหนองซิม ที่สะท้อนวัฒนธรรม พบว่า คำศัพท์มีความหลากหลาย เพราะหมู่บ้านหนองซิม มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และภูมิศาสตร์

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา จิรันทนาภรณ์ (2541) เรื่อง ทักษะคติทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทที่มีต่อภาษาของตนเอง ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ในเขตภาคเหนือตอนล่างศึกษาและเปรียบเทียบ สถานการณ์เหตุผล และแนวโน้มการใช้ภาษา ทักษะคติทางภาษาที่มีต่อภาษาไทยถิ่น ตนเอง และทักษะคติทางภาษาที่มีต่อภาษาไทย กลาง ของคนไทยที่พูดภาษาไทยถิ่น ในเขตภาคเหนือ ตอนล่าง ผลการวิจัยพบมีผู้พูดภาษาไทยถิ่น 4 ถิ่น ได้แก่ ไทครั้งไทพวน ไทโซ่ง และลาวแก้ว คนไทยกลุ่มดังกล่าวมีความสามารถในการพูดภาษาไทยถิ่นส่วนใหญ่ (69.69%) โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ไดยกกลุ่มคนไทยที่พูดภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น จะใช้ภาษาไทยถิ่นเมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อนที่ใช้ภาษาถิ่นด้วยกัน เป็นสำคัญ เหตุผลที่ใช้ภาษาถิ่น เพราะเป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์และมี แนวโน้มที่จะใช้ภาษาถิ่นต่อไปอย่างต่อเนื่อง คนไทยที่พูดภาษาไทยถิ่น 4 กลุ่ม มีทัศนคติในแง่บวกต่อ ภาษาถิ่นของตนเองมากกว่าแง่ลบเนื่องจากเห็นว่าการพูดภาษาถิ่นในกลุ่มของคนไทยแสดงให้เห็นถึง การ อนุรักษ์และธำรงภาษา ส่วนในแง่ลบส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้ภาษาถิ่นในที่สาธารณะจะถูกตำหนิ นอกจากนี้ผู้ที่พูดภาษาถิ่นทั้ง 4 ถิ่น มีทัศนคติทางภาษาต่อภาษาไทยกลางในแง่บวก โดยชอบที่จะอ่านหนังสือพิมพ์และดูรายการโทรทัศน์ภาษาไทยกลาง

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต ผลวิจัยพบว่า จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทย มีลักษณะเป็นเกาะมีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของภาคใต้ในทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย มีเกาะบริวารถึง 32 เกาะ โดยตั้งอยู่ที่ ละติจูด $7^{\circ} 45'$ ถึง $8^{\circ} 15'$ เหนือ ลองจิจูด $98^{\circ} 15'$ ถึง $98^{\circ} 30'$ ตะวันออกรวมเนื้อที่ประมาณ 570,034 ตารางกิโลเมตร หรือ 356,271.25 ไร่ ส่วนกว้างที่สุดของเกาะภูเก็ตเท่ากับ 21.3 กิโลเมตร ส่วนที่ยาวที่สุดของเกาะภูเก็ตเท่ากับ 48.7 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 867 กิโลเมตร สำหรับเกาะบริวารจำนวน 32 เกาะ มีพื้นที่รวมกัน เท่ากับ 27 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือ ติดต่อกับ ช่องแคบปากพระ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ทิศใต้ ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน เขตอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามันภูเก็ต มีรูปร่างเป็นเกาะเรียวยาวจากเหนือไปใต้ มีเกาะบริวารน้อยใหญ่ล้อมรอบพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 70 เป็นที่ราบสูงหรือภูเขา มีเทือกเขาทอดยาวในแนวเหนือใต้ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 529 เมตร เป็นแนวกำบังลมและฝน ทำให้ภูเก็ตปลอดภัยจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และพื้นที่ประมาณร้อยละ 30 เป็นที่ราบแถบเชิงเขาและชายฝั่งทะเลอยู่บริเวณตอนกลางและตะวันออกของเกาะ โดยพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกมีสภาพเป็นหาดโคลนและป่าชายเลน ส่วนชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกเป็นภูเขาและหาดทรายที่สวยงาม และบริเวณที่เป็นที่ราบตัดจากภูเขาลงมา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ดอนลักษณะลูกคลื่นลอนลาด ลักษณะอากาศทั่วไป ลักษณะอากาศของจังหวัดภูเก็ต อยู่ใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งเป็นลมจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพาเอามวลอากาศชื้นจากทะเลแถบมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทยระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมหรือฤดูฝน ทำให้จังหวัดภูเก็ตมีฝนชุกทั่วไป ส่วนลมมรสุมอีกชนิดหนึ่ง คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดพาเอามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทย และพัดผ่านทะเลจีนใต้และอ่าวไทยพาเอาไอน้ำและความชื้นมาสู่จังหวัดนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตอยู่ภาคใต้ฝั่งตะวันตกจึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือไม่เต็มที่ทำให้อากาศไม่หนาวเย็น โดยมีฝนตกในฤดูมรสุมนี้แต่มีปริมาณน้อย ฤดูกาล เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตตั้งอยู่ในภาคใต้ซึ่งเป็นเขตละติจูดต่ำและล้อมรอบด้วยทะเล ลักษณะอากาศในแต่ละฤดูกาลจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยแล้วสามารถจำแนกได้เป็น 3 ฤดูคือ ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนฤดู มรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออ่อนกำลังลงตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเริ่มสูงขึ้นและมีอากาศร้อน โดยเฉพาะเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคมเป็นช่วงที่อากาศร้อนกว่าช่วงอื่น อย่างไรก็ตามเนื่องจากอิทธิพลทะเลทำให้อากาศไม่ร้อนอบอ้าวเท่ากับจังหวัดที่อยู่ในบริเวณประเทศไทยตอนบน ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมกับมีร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคใต้เป็นระยะ ๆ ในเดือนตุลาคม ต่อจากนั้นจนถึงเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นระยะแรกที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุม จังหวัดภูเก็ตจะยังคงมีฝนชุกต่อเนื่องจนถึงเดือนธันวาคมฝนจึงเริ่มลดลงเป็นลำดับ ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย เมื่อมรสุมนี้พัดปกคลุมเต็มที่อุณหภูมิจะลดลงและมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราว โดยอุณหภูมิจะลดลงต่ำสุดในเดือนธันวาคมและมกราคม อย่างไรก็ตามสภาวะอากาศในช่วงฤดูหนาวของจังหวัดนี้ไม่หนาวเย็นมากเท่ากับจังหวัดที่อยู่ในบริเวณประเทศไทยตอนบน ซึ่งอยู่ในละติจูดที่สูงกว่าและอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดิน อุณหภูมิ เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นเกาะในทะเลอันดามัน อุณหภูมิระหว่างฤดูกาลและระหว่างกลางวันและกลางคืนไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ในช่วงประมาณ 26.7 - 28.6 องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.9 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.3 องศาเซลเซียส เคยตรวจอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 38.5 องศาเซลเซียส ส่วนในฤดูหนาวอากาศจะเย็นที่สุดในเดือนมกราคม เคยตรวจอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 13.9 องศาเซลเซียส ฝน เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตอยู่ทางด้านฝั่งตะวันตกของภาคใต้ปริมาณฝนที่ตกส่วนมากแล้วจะขึ้นกับร่องมรสุมที่พาดผ่านและมรสุมที่พัดปกคลุม ซึ่งในฤดูฝนจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมอย่างเต็มที่จึงมีฝนตกชุกตลอด ส่วนในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมีฝนตกน้อยเนื่องจากถูกทิวเขาภูเก็ตที่อยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดปิดกั้นลมไว้ปริมาณฝนบริเวณอำเภอเมืองมีฝนเฉลี่ยตลอดปี 2,219.5 มิลลิเมตร และมีฝนตก 171 วัน ส่วนที่อำเภอถลางมีปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปี 2,475.0 มิลลิเมตร และมีฝนตก 183 วัน เดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในรอบปีมีปริมาณฝนอยู่ในช่วง 360-400 มิลลิเมตร มีฝนตก 23 วัน และปริมาณฝนมากที่สุดในวัน 1 วัน วัดได้ 216.0 มิลลิเมตร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับกับเนินเขา ด้านทิศเหนือของพื้นที่เป็นที่ราบสูง

สลักับแหล่งน้ำ ซึ่งเหมาะที่จะปรับปรุงเป็นแหล่งน้ำดิบ เพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชน พื้นที่ตอนกลางของอำเภอถลางมีพื้นที่เป็นที่ราบสลักับภูเขาที่ทอดแนวยาวครอบคลุมพื้นที่ของ 3 ตำบล ในเขตการปกครองคือ ตำบลป่าคลอก ตำบลเทพกระษัตรี และตำบลศรีสุนทร คือ แนวเขตเขาพระแทว ส่วนด้านตะวันออกมีลักษณะของพื้นที่เป็นป่าชายเลนและพื้นที่ด้านตะวันตกจะมีลักษณะเป็นหาดทรายที่สวยงามเกือบตลอดแนว เหมาะแก่การท่องเที่ยว ลักษณะภูมิอากาศ เป็นลักษณะของอากาศบริเวณชายทะเลในเขตร้อน ซึ่งมี 2 ฤดู คือ ฤดูฝน เริ่มจากเดือนพฤษภาคม - ธันวาคม และฤดูร้อนตั้งแต่เดือนมกราคม - เมษายน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่ม ทิศตะวันออกติดชายทะเล ด้านทิศเหนือมีเนินเขาสองลูกคือ เขาจริงและเขาโต๊ะแซะ มีคลองบางใหญ่จากอำเภอกะทู้ไหลผ่านตัวเมืองออกสู่ทะเลในเขตเทศบาลนครภูเก็ตซึ่งเป็นเมืองเก่า พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นบริเวณที่มีประชากรหนาแน่น เป็นย่านธุรกิจการค้าโรงแรม และสถานบันเทิงต่าง ๆ ประมาณร้อยละ 90 ของถนนบริเวณศูนย์กลางเมืองจะมีร้านค้าตั้งอยู่สองข้างทางและถนนในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ค่อนข้างเล็กและแคบ ไม่สามารถขยายออกไปได้ ลักษณะภูมิอากาศภูมิอากาศร้อนชื้นแบบเขตร้อนชื้นอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดปี มี 2 ฤดู คือ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือนพฤศจิกายน และฤดูร้อนตั้งแต่เดือนธันวาคม ถึงเดือนมีนาคม ลักษณะของดิน ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินของเทศบาลนครภูเก็ต ในพื้นที่ธุรกิจและอยู่อาศัยเป็นที่ราบลาดจากเหนือลงใต้มีเนินเขาจริงและเขาโต๊ะแซะขนาบส่วนกลางเมืองเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการละลายของดินและน้ำท่วมในเมืองได้ ในบริเวณถนนเยาวราช ถนนเทพกระษัตรี ถนนดำรง ถนนแม่หลวน และถนนอำเภอ ส่วนพื้นที่ราบต่ำบริเวณสะพานหิน และชุมชนสะพานร่วม เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อกลิ้งน้ำขังน้ำท่วม อำเภอกะทู้จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม รายล้อมด้วยภูเขาเกือบทั้ง 4 ด้าน อุดมไปด้วยแหล่งน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ และมีประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นถิ่นกำเนิดของชาวภูเก็ต มีคลองไหลผ่าน 1 สาย คือ คลองบางใหญ่ ลักษณะภูมิอากาศ มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี คือ ตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤศจิกายน โดยในช่วงเดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายนจะมีฝนตกหนัก เนื่องจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อสำรวจภาษาของท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่าภาษาท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยภาษาถิ่นของภูเก็ตได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนฮกเกี้ยนมาก เพราะคนภูเก็ตส่วนมากจะมาจากจีนฮกเกี้ยน ประเพณี วัฒนธรรม ภาษาของคนภูเก็ตจึงจะออกไปทางจีนฮกเกี้ยนเป็นส่วนใหญ่ มีลักษณะการใช้คำ ภาษาที่ใช้สื่อสารคล้ายคลึงกัน โดยภาษาใต้เป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของคนใต้ ซึ่งแต่ละจังหวัดก็มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีภาษาเป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีหลายหลากมากคำ บ้างเกิดจากวัฒนธรรมภาษาอื่นอันเป็นมรดกภาษาของกลุ่มชนนั้น ๆ แต่ละกลุ่มนิยมใช้คำยืมจากภาษาอื่น ซึ่งอาจเป็นคำยืมโดยตรงจากภาษาอื่นหรือคำยืมมาจากภาษาอื่นอีกทอดหนึ่ง นับตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีจนถึงต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคใต้เป็นจำนวนมาก ทั้งบริเวณฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก จึงเป็นเหตุให้คำจีนและวัฒนธรรมอื่น ๆ ของจีนเข้ามาปะปนในภาคใต้ชาวจีนได้อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตประกอบอาชีพค้าขายและทำเหมืองแร่ชาวจีนเหล่านั้น ถือได้ว่า ภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาสำคัญที่ใช้มากกว่าภาษาจีนท้องถิ่นอื่น ชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต ภาษาถิ่นกำเนิดสนทนากันมักใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นสื่อกลาง ยกเว้นคนจีนในกลุ่มภาษาท้องถิ่นกำเนิดเดียวกัน จึงใช้ภาษาท้องถิ่นกำเนิดของตนเอง ในอดีตคำภาษาไทยถิ่นภูเก็ตที่เป็นคำยืมภาษาจีนมีคำศัพท์และสำเนียงจีนฮกเกี้ยนปนอยู่เกือบทุกประโยคในภาษาจีนถิ่นเดิมที่ชาวจีนฮกเกี้ยนใช้พูดกันนั้นย่อมชัดเจตแต่ก็อาจเปล่งเสียงเพี้ยนไปบ้างเมื่อประกอบเป็นคำภาษาไทยถิ่นใต้ ลักษณะการใช้คำภาษาถิ่นภูเก็ต ภาษาจีนสำเนียงชาวจีนฮกเกี้ยนเข้ามาอิทธิพลต่อภาษาถิ่นภูเก็ตมากที่สุด แต่ก็เพียงอิทธิพลในระดับคำเท่านั้น กล่าวคือ เป็นการยืมคำแต่อย่างเดียว โดยการแทรกคำแทนคำไทยถิ่นใต้ในประโยค ไม่ใช่แทนคำทั้งประโยค หากใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้งประโยคก็ไม่ใช้ภาษาถิ่นไทยใต้จังหวัดภูเก็ต แต่เป็นคำจีนที่ใช้เป็นสื่อสนทนาระหว่างคนจีนด้วยกัน

ผลการวิจัยที่ได้จากวัตถุประสงค์ทั้งสองข้อสามารถนำไปใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่าง ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลต่อผู้ที่สนใจนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์และเพื่อรักษาภาษาถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ตให้คงอยู่กับจังหวัดภูเก็ตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1.1. กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาษาถิ่นของจังหวัดภูเก็ตแล้วนำข้อมูลไปเผยแพร่ให้กับผู้ที่มีความสนใจได้ศึกษา

1.2. สำนักงานวัฒนธรรม ควรมีการส่งเสริมและอนุรักษ์เกี่ยวกับภาษาถิ่นของจังหวัดภูเก็ตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวภูเก็ต รวมถึงลักษณะบ้านเรือน การประกอบอาชีพ และภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีความเป็นเอกลักษณ์รักษาไว้เพื่อให้คงอยู่ต่อไปและให้บุคคลที่มีความสนใจได้ศึกษาและเรียนรู้

1.3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้บุคคลที่มีความสนใจได้ศึกษาและเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาถิ่นในจังหวัดภูเก็ต นั้นมีน้อยจึงเป็นปัญหาต่อการศึกษาดังนั้นควรมีจัดทำกรวิจัยหรือข้อมูลให้มากกว่านี้โดยอาจมีการศึกษาเกี่ยวกับ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชาวภูเก็ต

บรรณานุกรม

ชมพูนุท ทองพรหม. (2550). การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการศึกษาภาษาถิ่นภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นเหนือกลางและอีสาน (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉลิลิกา มหาพูนทอง. (2561). วิเคราะห์ปรากฏการณ์การสัมผัสภาษาถิ่นในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรัตน์ มุมทอง. (2550). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคที่มาจากภาษาเขมรถิ่นไทยกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ (ปริญญาานิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัชฎาภรณ์ ผละฤทธิ์. (2559). การแปรเสียงวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทย (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วชิรา บุญเกื้อ. (2553). การศึกษาการเปลี่ยนแปลงสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสาน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริวิไล ธีระโรจนรัตน์. (2552). การสร้างแผนที่แนวแบ่งเขตภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอื่นด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

สุกัลยา ปริญญากุล และสุภิญญา แยมรัตน์. (2547). ภาษาถิ่นในตำบลหนองซิม อำเภอลำหลัก จังหวัดจันทบุรี (รายงานผลการวิจัย). คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จันทบุรี.

สุพัตรา จิรันทนาภรณ์. (2541). ทศนคติทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทที่มีต่อภาษาของตนเองในเขตภาคเหนือตอนล่าง (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร.